

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Najwyższego Rządu, Najjaśniejszego CESARZA,
IMPERATORA Caley Rosyi.

Z GRODNA DNIA 2. JANUARYI Roku 1797. W PONIEDZIAŁEK.

XIĄŻE MIKOŁAJ WASILEWICZ!

Rozkazniemy do nastąpić mającego NASZEGO Urządzenia, w Gubernij Litewkiej naglo wybierać Podatki w tychże samych rodzajach, jakie dotąd exystrują; a tym czasem po nabraniu wiadomości, rozpatrzeniu się w onych, i przystosowaniu do wszelkich okoliczności, niezaniebędemy uczynić takowe Rozządzenia, przez któreby awantaż Skarbu Naszego mógł odpowiadać powszechney uldze Narodu. Jestem Wasz przychylny

(LS) Na Orzynie własną Ręką JEHO IMPERATORSKIEJ MOSCI podpisano

PAWEŁ.

z Wiednia 17. Grudnia.

Podług doniesienia Arcy-Xięcia Karola z *Offenburg*. Nieprzyjaciel 22 zeszłego miesiąca ze świtem mocną uczynił z *Kehl* wycieczkę, i udało mu się za pomocą wielkiej mgły opanować kilka redut, i wioskę *Sundheim*. Ale gdy wyparte z szaniecwojska, wsparte Korpusem rezerwowym, zwróciwszy się uderzyły na Nieprzyjaciela, przymusiły go, po znaczney z obu stron stracie, do cofnienia się nazad do tej Twierdzy. (O szczegółach już się dawniey doniosło.) — Podług drugiego raportu Arcy-Xięcia Karola, rozkazał Kommanderujący Korpusem pod *Friburg FML. Xże Fürstenberg*, z usypanych baterji przeciw szaniecowi mostowemu *Huningen*, rozpocząć kanonadę: udało się Artylerji naszey zburzyć most. Xże *Fürstenberg* chcąc z tego korzyść przed naprawą mostu, przypuścił szturm do fortyfikacyi przedmostowych dnia 30 Listopada. Znajdowało się w nich Garnizonu 4,000 ludzi. Regimenta *Ferdynanda i Bendera* zabrały już były jeden szaniec, zagwoździły 3 armaty, i 2 haubice. Lecz Regiment *Wenkheima* z inney strony atakujący, straciwszy Półkownika swego *Neslinger*, zaczął się mieszać i cofać. Wspomnione więc wyżej dwa Regimenta, niemogąc same jedne wytrzymać dłużej kartaczowego ognia, przymuszone były opuścić opanowany szaniec.

Od Armij Włoskiej nic ieszcze decydującego doniesić niemożna. Częścią dla wczesney i ostrey pory roku, częścią ze nie-

przyjaciel ze wszystkich stron znaczne posiłki pościagał, przez co dwóm Korpusom: *Griow Quosdanovich i Davidovich*, wzięczie z przemagającą siłą odpor czynił, i potężnemu się ich nad rzeką *Adygą* przelkodził. Dla dania więc zfatygowanym Wojskom odpoczynku, *Quosdanovich* z swoim Korpusem stanął w *Balsano*, *Davidovich* pod *Ala*, gdzie nietylko Wojska mogły mieć czas wypocząć, ale przytym okryją granice *Tyrolu* i wewnętrznzey *Austryi*, i za nappierwszą pomyslną porą, *Mantuy* na pomoc pośpieszą.

Strata Cesarskich nad *Renem* od 2. października aż do 30. Listopada w zabitych 2. Sztabs, i 6. wyższych Officerow. 206. żołnierzy, 193. koni. — *Ranionych* 1. Gr. 1. Sztabs officer, i 45. wyższych Officerow, 1833. żołnierzy, i 315. koni. W niewolę wziętych: jeden Officer sztabowy, i 6. innych Officerow, 1,245. żołnierzy, i 75. koni. —

D. 11. t. m. Sejm Węgierski zakończył swe sejsye, po ułożonym wprzódzie planie do równego na wszystkie komitaty rozkładu dobrowolnych ofiar. Za zadanie do repartycyi rekrutow wzięto ludność Kraju. — Dnia wzwyż wyrażonego przed samym południem Król Jmśc kapelusz, z piorem (podług zwyczaju) na głowie mając zasiadł na tronie. Po prawey stronie stał Biskup *Keglevich* z krzyżem, a po lewey Wielki Koniafzy z gołym mieczem: obok tronu stał Kanclerz Królestwa, i przywitał Króla, który oddawszy Arcy-Xciu Polatynowi, sankcyonowane przez siebie ustawy, tak do stanów w języku łacińskim mówił.

[1]

„ Z naywiększym ukontentowaniem widzę, że Seym zwołany dla zabezpieczenia kochanej Ojczyzny, już się ukończył. Przekonany jestem, że stany w tym tylko celu chwalebne złożyły ofiary, i niewątpię, że tak one jak i inni wierni Kraiu Obywatele, gdy tego potrzeba wyciągać będzie, równie że chęci zawsze okażą dowody. Wiem że nie jeden może, zechce tu przystofować przyszłowie, iż *Hannibal* ieszcze przed bramami nie jest, iż ieszcze u Sądziada nie gore, lecz przykład Włoch powinien nas od tego odwieść mniemania, a kto swego zdania jest niewolnikiem, tego i możniejszy nie wzrzuca powody. — Oddaie teraz W. X. M. ci Panie Palatynie a bardzo kochany Bracie, potwierdzone odemnie ustawy terażniejszego Seymu. Wam zaś Panowie Magnaci i stany, którzy do współbraci waszych powracacie, zalecam, abyście im pozdrowienie Króla waszego i przyjaciela ponieśli; powiedzcie im, że zawsze wiernym jestem czcicielem sprawiedliwości. Życzę abyście do domów waszych zdrowi powrócili, i zapewniam was o stałej mojej Królewskiej łasce i życzliwości. —

Po tey mowie 3. krotnie *Vivat* zawołano. Kardynał Prymas odpowiedział stołownie na mowę Królewską. W koncu tey odpowiedzi było wyrażono, że stany żywo pragną, aby starania Królewskie o dobro narodu, za pomocą Naywyższego, chwalebny pokoiem uwiecznione zostały &c. Potym Król Jmś powrócił do swego Gabinetu, a Kardynał Prymas z Stanami udał się do Cesarzowej Królowey, i wynurzył nieograniczone ich do niej przywiązanie. Cesarzowa, w języku łacińskim odpowiedziała. „ Z naywiększą radością przyjmujemy oświadczoną nam uprzejmość Panow Magnatów i Stanow, i z Macierzyńską otwartością życzymy im, aby szczęśliwie do swych powrócili domow, a o naszej Królewskiej łasce i życzliwości byli przekonani. — Stany powróciły potym do Izby Seymowej, gdzie w obecności Cesarzowej Jej Mości znajdujący się na Galeryi, czytano Artykuły przez Jego Królewską Mość potwierdzone. Po czym Arcy Xże Palatyn krótko do Stanow przemówił, i znowu glosne wiwaty słyszeć się dały. Kardynał Prymas odpowiedział mu, a Prezydnt Hrabia *Nagy Fulsbeck* miał mowę pożegnania. D. 12 Cesarstwo Ichmość, d. 13 Arcy Xże Palatyn wyiechali z *Prezburga* do *Wiednia*. —

z Londynu d. 6. Grudnia.

Mróz, mowią tuteyże pisma, uczynił koniec Insurrekcyi *Irlandzkiej*, ponieważ kartofle w ziemi zamarzły. Dla sądzenia Herztow tey Insurrekcyi, ma być Kommissya ustanowiona. — Donoszą z *Chin* pod datą 20. Marca, że stary Cesarz, *Kien-Long*, oddał rządy Państwa piętnastemu swojemu Synowi. Ten się nazywa *Ha Hing*. — D. 2. t. m. Niższa izba uchwaliła wiele sum na Artyleryę i inne potrzeby Wojskowe. Wydatki wojenne na rok przyszły, mają wynosić więcej 6. milionow F. S. Wczora

P. Grey w niższej izbie zapytał się, czyli Królowi *Sardyńskiemu* 200,000 F. S. ieszcze jako *subsidium* wypłacone były, na co *P. Rose* odpowiedział, że to było dopełnionym, lecz nie całkowicie. — Subskrypcya dobrowolna na 18. milionow F. S. w trzech dniach ukończona została. Gdyby był Minister ieszcze kilku milionow żądał, mógłby je być łatwo otrzymać. Rada mietylka *Londynu* zgromadziła się dnia tego, gdy już subskrypcya była ukończona. Przeizły Prezydnt *P. Curtis* donosił, iż rządcą banku ma złożonych u siebie 10,000. F. S. które chce Miastu pożyczyć, co wnet przyjęto, chociaż wiele mówiono o początku Wojny i o sposobach iakimi te pieniądze w Mieście zebrać mi bydy mogą. — Xże *Bedford* naybogatszy, w całym Państwie, ale przeciwny wojnie z Francją, nic nie dał, Xżeta zaś *Quinsburg* i *Britgewater* po 10000. F. S. złożyli. Dziwili się mocno nad przemyslem Ministra. Wierzy i teraz sobie tak dobrze doradzić umia, gdyż uniknie narzekañ opozycyi w parlamencie i przekona Francuzow, iż ieszcze wojnę prowadzić może. — Kompania *Judycka* mająca interes szczerze dopomagać Rządowi, aby *monopolium* jej w wyznaczonym czasie nieukończono, i handel do *Judykow* wschodnich nie był dla wziętych wojny, więcej niż bank *Angielski*, uczynia; gdyż nie tylko pożyczyła Ministrowi dwa miliony F. S. ale nawet na zapłacenie prowizyi dopiero w 4. lata po zawartym pokoiu umówiła się. Wiele towarzystw handlowych podpisało się na 200,000. F. S. a wielu bankierow, na 50,000. F. S.

Gł *Simoe* na miejsce *Adama Wilsona* popłynie do wyspy *St. Domingo* iako Gubernator i naywyższy Komendant części zostającej ieszcze pod Panowaniem *Angielskim*. Gazeta dworika donosi o zabronionym wywozie prochu, saletry i broni, aż do 7. Czerwca. — Ostatni Kuryer z *Paryża* przywoził pomyslną nowinę, iż Dyrektoryat przystał na proponowaną mu załadę do negocyacyi, to jest traktowania wraz z alliantami i pewney zamiany wzajemnych zdobyczy. Fregata *Reunion* o 36. Armatach do *Cuxhauen* popłynie, dla przewiezienia Xcia *Wurtemberskiego* do Anglij.

Wzeszły piątek izba niższa wyznaczyła wydział dla roztrząśnienia aktu Parlamentowego, tyżącego się własności *Hollandrow*. Sekretarz Woieny *P. Windham* żądał wyznaczenia 70,000. F. S. na ekwipaże i zaprzęgi Kawaleryi. Pulkownik *Tarleton* uczynił w tey okoliczności uwagę, nad wielkim wydatkiem na Wojsko, który w tym Roku przeszło 6. milionow F. S. wyniela. Zdanie się że nowe wcale systema do Anglij będzie wprowadzone, gdyż siła zbrojna zamiała zastlonienia brzegow w *Brytanij* od wyładowania Francuzow, do *S. Domingo* i *Portugali* ma być posiana. Dał przez to do zrozumienia Ministrom, iak niedostatecznie *Hollandyi* bronili, którey obrona naypierwizym była powodem do Wojny z Francją. *P. Serjant* żądał 1,009,024. fantow na wydatki służby lądowej Artyleryi, i pomimo

reprezentanci czynionych przez niektórych z Partii opozycyji, względem użycia tych fum, względem marnotrawstwa skarbu publicznego, i względem uzbraiania milicyi lądowej, te fumy uchwalone zostały.

z Londynu 9. Grudnia.

Flotta z 17 liniowych Okrętów i wielkiej liczby fregat w krótkie popłynię na morze pod Kommandę Admirala *Bridport*, dla oparcia się wyściu floty z *Brest*, lub dla pobicia iey, ieżliby już była w drodze do *Irlandyi* gdzie, iak się domyślają, ma uskuteźnić wylądowanie. — Okręt liniowy *Andatieux* od 74 armat powracając z *Gibraltaru*, zabrał po drodze Okręt Amerykański nazwany *Roszcżka Oliwna*, idący z *Ostendy*, i mający na sobie 26,000 broni, i wiele armat: mniemają, że te były przeznaczone dla Insurgentów *Irlandzkich*. — Wczoray pięcio-tysięczny Korpus Wojsk Zagranicznych na żołdzie Angielskim będących, wsadzono w *Cowes* na Okręty dla przetransportowania do *Portugalii*. — *Markis de Bute* Poseł nasz w *Madrycie* i *P. Merrey*, Konsul nasz generalny w Hiszpanii, wczora tu przybyli z *Lizbony*. Listy z *Portugalii* za rzecz pewną donoszą, że wielki bunt wybuchnął w posesyach *Hiszpańskich w Ameryce*. — Wieść się rozchodzi, że flotta Hiszpańska na morzu Śródziemnym przez burzę gwałtowną rozproszona została; że 5 Okrętów burza zaniosła na brzegi *Minoriki*, a dwa inne bez masztów przyszły do *Kartageny*. — *Vice Rey Irlandzki* ieszcze deklarował dwa dyfrykta w stanie Insurrekcyi, i osadził artyleryą w baterye, broniące brzegow. Korpus Woluntaryuszow *Irlandzkich* wynosi 12,000 Kawaleryi, i 5,000 Infanteryi. Dziesięć Okrętow liniowych, które opatrnią w żywność na 6 miesięcy, wkrótce się udadzą na morze śródziemne, dla wzmocnienia floty Admirala *Jervis*.

z Paryża d. 4. Grudnia.

Zapewniają że Dyrektoryat odebrałszy pomyslnę nowinę o ostatnim zwycięstwie Armii Włoskiej, zaraz wysłał extraordinarynego Kuryera do Wiednia. Z tąd wnoszą, że rząd śkaniąc się do życzenia Narodu, chce użyć tych korzyści, które uwienczyły Armią naszą, dla otrzymania z większą pewnością, żadanego zawieszenia broni, które ma nas doprowadzić do stałego i trwałego pokoju. — Niektóre osoby, z okazji odesłania Ministra *Genezeńskiego* wnoszą, że ta Rpta do Francyi będzie przyłączona. — Powiadają, że *Truguet* i *Merlin* składają Ministeryum, i mają być obranemi za Ambasadorow. — *Louvet* Zurnalista oznajmuie nam, że *Baron de Stael* powróci w charakterze Ambasadora, i że *Pichegru* pojedzie do *Sztokholm* dla powinzowania młodemu Królowi wstąpienia na tron. — Ambargo w wielu portach Francuskich zniesiono. — Flotta w *Brest* o której mówiono, że wyszła na morze, znajdowała się tam ieszcze 26. Listopada. Składa się ona z 15 liniowych okrętow, 26. wielkich śtatkow, i 50. przewo-

wych, które na zachodnio-południowy tylko wiatr czekaia, dla rozwinięcia żaglow. Na każdym z 15. Okrętow, 600. ludzi Wojska regularnego znajduje się; na każdej zaś fregacie 300. ludzi, a na śtatkach transportowych znajduje się 5200. Co wzyśtko uczyni 22000.

z Paryża 9 Grudnia.

Nayważniejsza materya, która w ostatnich czasach zatrudniała ciało Prawodawce była bez wątpienia ta, która się ściaęgała do Prawa 3 *Brumaire*, wyłączającego krewnych Emigrantow od wszelkich funkcji publicznych. Dwie opinie przeciwne, dzieliły Prawodawcow; iedni chcieli utrzymać w całej zupełności to prawo, iako nieodbitcie potrzebne dla zachowania Formy Republikańskiej; drudzy chcieli aby całkiem ie zniesiono, iako przeciwne Konstytucyi i prawom Obywatelskim. Rada 500, wzięła między dwoma zdaniemmi szrodek; utrzymała Prawo 3 *Brumaire*, lecz *Rewolucyonistów*, wyłączonych z pod praw sprawiedliwości i ludzkości, porównała, i w iednym rzędzie położyła z Krewnymi Emigrantow: Po długich sporach Rada Starszych d. 4 t. m. przyjęła tę propozycyą większością 106 przeciwko 68 głosom.

Buonaparte Grł en Chef Armii Włoskiej do Dyrektoryatu Wykanawczego z Główney kwatery w *Weronie* d. 4 *Frimaire* (24 *Listopada*) roku 5.

„ Doniosłem wam, Obywatele Dyktorowie, w ostatnim Liście, że Grł *Vaubois* przymuszony był opuścić pozycyą *Rivoli*, a Nieprzyziaciel posunął się do *Castel-Nuovo*; korzystając z rosyłki *Austryakow* pod *Arcole*, kazałem prześć *Adygę* Dywizyi Grła *Masena*, która w *Villa-Franca* złączyła się z dywizyą Grła *Vaubois*, i tak złączone poszły d. 1. *Frimaire* ku *Castel-Novo*, gdy tym czasem Grł *Angereau* udał się z swoją Dywizyą na wzgórze *de Ste-Anne* dla przecięcia retyrady Nieprzyziacielowi. — Grł *Jaubert* Kommanderujący Awangardą złączonych dwóch dywizyi, spotkał Nieprzyziaciela na wzgórzach *Campara*; i po małej utarczce, otoczywszy korpus tylny iego śtraży, zabrał 1,200 Niewolnika, między którymi Pułkownik Regimentu *de Berback*; 300 do 400 Nieprzyziaciol chcących ratować się ucieczką zatoneło w *Adydze*. Nie dosyć że odebraliśmy nazad śtanowiska *Rivoli* i *la Corona*, ale ieszcze ścigaliśmy Nieprzyziaciela aż do *Preabano*. — Tym czasem *Angereau* napotkawszy Korpus Nieprzyziacielki przy wzgórzach *Ste Anne*, rozproszył go, zdobył 300 Niewolnika, poszedł do *Dolce*, spalił tam dwa transporta pontonow na rzece *Lanqueta* i zabrał nieco bagażow. —

Grł *Wurmser* uczynił wczora [d. 23 *Listopada*] o siódmey zrana wycieczkę z *Mantuy*; kanonada trwała przez cały dzień. Grł *Kilmaine* przymusił go, że się cofnął spieszniey niż był przyszedł, zostawivszy nam 200 Niewolnika i kilka sztuk

armat. Sam *Wurmser* znajdował się natę wycieczce — Otoż już trzeci raz [pisze do mnie *Grat Kilmaine*] *Wurmser* probuje robić wycieczki. ale zawsze z tak małym skutkiem. &c. (podpisano) *Buonaparte*.

List Grta en Chef Buonaparte do Grta Clarke d. 29 Brumaire (19 Listopada.)

„ Twój Kuzyn *Elliot* poległ na batalii pod *Arcole*. Młodzian ten oswoiony z orężem, stawał nieraz na czele kolumn, mógłby być z czasem wielkim *Officerem*: umarł z chwałą w oczach *Nieprzyjaciela*, niecierpiąc ani chwili — Któryż człowiek rozsądny nie zazdrościłby takiej śmierci? któż jest, co by przy tylu odmianach szczęścia na świecie, nie wolał tym sposobem porzucić to życie tak często obmierzłe? któż jest między nami, co by nie żałował potysiąc razy, że go śmierć podobna nie ukryła od pocisków obelgi, zawiści i innych paławy złościwych, które zdają się kierować zupełnie postępkami ludzkimi? (podpisano) *Buonaparte*.

Grt en Chef Buonaparte do Obywatelki Muiron, d. 29. Brumaire [19. Listopada.]

„ *Muiron* umarł obok mnie na placu bitwy pod *Arcole*. Straciłaś męża ulubionego, ja przyjaciela, do którego od dawna byłem przywiązany; ale strata *Ojczyzny* jest większa niż nasza, bo traci w nim *Officera* znanego równie przez swe talenta iak przez rzadką odwagę. Jeżeli ci służyć w czym mogę, albo twemu dziecięciu, proszę zupełnie na mnie polegać, (podpisano) *Buonaparte*.

Wypis z listu *Grta Gentilli* komendującego w *Korfyce* z *Głowney Kwatery w Bastia*, 13. *Brumaire* [3. Listopada]

„ *Zyczenia* *Patryotów* spełniły się, los *Korfyki* na zawsze zdecydowany. — *Casalta* posłany odemnie d. 27. przeszłego miesiąca z *Livorno* potrafił d. 28. w wieczor opanować wszystkie twierdze panujące nad wzgórzami *Bastia*, zabrał wiele niewolnika i zdobył wszystkie magazyny. Wsiadłem na okręt w *Livorno* d. 7. t. m. w nocy z 500. ludzmi. Znalazłem *Korfykę* w stanie najspokojniejszym, wszystkich żywo przeniknionych swemi błędami i potrzebą błagania *Rządu* o łaskawość i przebaczenie. Wszędy deputacje złożone z *municipalnościami* zatrudniały się utrzymaniem porządku i spokojności publiczney, i mogę zapewnić, że zachowanie tego Kraiu w tak dobrym stanie winniśmy ich gorliwości. — *Amnestya* przyrzeczona przez *Kommissarzów* *Rządu*, a publikowana przez *Casalta* i jegoż samego proklamacya, sprawiły najlepszy skutek; winni przestraszeni, a dobrzy pociesz-

ni zostali. Uformowałem kolumnę od 7. do 8,000. ludzi, i d. 13. zrana udałem się do *St. Fiorenzo* dla wypędzenia z tego portu *Anglików*, którzy nieco *Wojska* w *Forneli* i *la Mortella* na brzeg wyfadzili, i zajmowali, w linii rozciągającej się na 4. mile z lewej strony *Golfu*, pozycye prawie niedobyte. Uderzyłem na nich we wszystkich punktach, opierali się nieco, ale otoczeni ze wsząd, i nie mogąc dłużej wytrzymać przed zapalem naszych *Republikanów*, zaczęli uciekać na okręty. *Scigani* byli z zaiadłością, wielu zabitych i ranionych, a w niewolę zabrani ci wszyscy, co nie zdążyli wsiąść na okręty. Cała *Flotylla* *Angielska* złożona z 14. okrętów [4. z nich o trzech mostach] 6. *Fregat* lub *korwet* i 20. *łatkw* transportowych puściła się natenczas na morze. Przez tę *expedycyą* kraj i morze *Rzplitey* oczyszczone zostały od *nieprzyjaciół*. Teraźniejszy stan polityczny tego *Departamentu* wielką sprawuje *poeciechę*, i miło mi jest donieść wam, że mimo opuszczenia go przez *Anglików* i nagłego przejścia od regularnego *Rządu*, do stanu *Rewolucyi* nieprzewidzianego, kraj ten bardzo jest spokojny i czeka z utęsknieniem organizacyi *Rządu* konstytucyjnego. „

Rapport Grta Moreau do Dyrektoryatu, z Głowney Kwatery w Schlikien d. 13. Frimaire (3. Grudnia.)

„ W nocy z d. 10. na 11. t. m. probował *nieprzyjaciel* dobyć *szturmem* *szańce* mostowe przy *Huningen*; o 11. godzinie w wieczor uderzył na nie we 3. *Kolumny*, przełamał pierwsze zawady, wdarł się na okopy, które *Wojsko* nasze musiało opuścić i cofnąć się do okopów zwanych *Ouvrage á cornes*; już *nieprzyjaciel* chciał zdobyć i te drugie, gdy *Girt Abatucci* broniący onych w niwecz obrócił jego ułiłowania, odważny ten *Gr*, widząc nieskuteczność, ognia z *bateryi* naszych przedsięwziął, dla odparcia *nacierającego* *nieprzyjaciela*, wypaść z wspomnianych okopów, co ulkutecznie z odwagą wyższą nad wszelkie pochwały. Nasi *waleczni* *żołnierze* uderzyli na *Austryaków* z *natarczywością* prawie bez przykładu, i wyparli ich ze wszystkich okopów, które tamci zostawili okryte trupami. Jeszczeby więcej w *retyradzie* swojej utracili, gdyby *Gr Abatucci* nie odniósł ciężkiej rany, która iak *spodziewamy* się, nie jest śmiertelna. *Szef* *brygady Vigne* raniony także w tej *krwawey* *bitwie*. — Zabrałiśmy *nieprzyjacielowi* 100. *niewolnika*, ale strata jego w zabitych i rannych wynosi do 2,000. ludzi; lewa jego *kolumna* zgwałciła *territorium* *Szwajcarskie*, względem czego *Ambasador* nasz uczynił *prełożenia*. —

D O N I E S I E N I E.

Na mocy uczynionego oświadczenia *Jmieniem* *Jmć Pana Franciszka Fribefa* *Kupca* *Wilieńskiego* w *Aktach* *Magistratu* *Miasta* *Grodna* na *Dniu* 14. *Mca* *Grudnia* 1796. zapisanego, donosi się, iż całkowita *Masa* *majątku* tegoż *J. p. Fribefa* w *Mieście* *Wilnie* w *Handlu*, *Towarach*, *rukomości*, *Wexlach*, i *Meblach*, jest pod *rozbiór* *wierzycielow* *oddana*, i *takowy* *proces* *Konkursowy* przez *obranie* *sobie* *sądu* od *oświadczonego* się, w *Mieście* *Wilnie* przed *Urzędem* *Burmistrzowskim* *Radzieckim* *popierany* *będzie*, do *iakowego* *sądu* wszyscy *Wierzyciele* *Fribefowscy* mający *swoie* *prawne* *pretenzje*, z *dowodami* w *ciągu* *sześciu* *tygodni*, ażeby do tegoż *Urzędu* *Burmistrzowskiego* *Radzieckiego* *Miasta* *Wilna* czy to *osobiście*, czyli przez *umocowanych* *Plenipotentow* stawili się, *Specyalny* *Plenipotent* *Jmieniem* *swoiego* *Pryncypala* *uwiadamia*. *Pisan* w *Grodnie* *D. 15. Mśca* *Grudnia* 1796. *Roku*.

J. Szymański *iako* *specyalny* *Jp. Fran;* *Fribefa* *Plenipotent*.

D O D A T E K
D O
KURYERA LITEWSKIEGO

Z GRODNA DNIA 2. JANUARYI R. 1797. W PONIEDZIAŁEK

x Konstantynopola 25 Pazdziernika.

P. *Verninac* skończywszy swoje poselstwo, pożegnał członki Dywanu, i Ministrów Zagranicznych: wybiera się w podróż do *Paryża*. Porta, według zwyczaju, darowała mu futro *Sobole*, i konia pięknego z rzędem srebrnym.

x Kadix 8. Listopada.

Okręt wojenny *Hiszpański* zwany *Monarcha*, powracając z *Vera-Cruz* i *Havany*, wpłynął do tutejszego portu d. 4. tego miesiąca. Anglicy muszą mieć Eskadrę na wysokości tego Portu, gdyż dwie ich fregaty, wszystkie statki wchodzące do niego, rewidują. Szczęście więc, które miał ten Okręt, uniknienia przed czynnością Anglików, jest tym większe, iż miał na sobie 5535,168 Piastrów, i wielką kwotę *Kakao*, *Wanilli*, *Kochenilli*, *Indigo* &c.

x Hamburga 16 Grudnia.

Listy z *Wiednia* pod d. 7 Grudnia donoszą co następuje. Od 16 do 25 Listopada nic ważnego między *Wojсками* *Generalow Alwinzi* i *Buonaparte* nie zaszło. Nieszczęśliwy skutek krwawey bitwy d. 16, wiemy teraz, że najszczęśliwiej przypisać należy zbuntowaniu się 800 *Francuzkich* niewolników, których pod słabą eskortą w tył *Armii* naszey posłano. Gdy ci *Niewolnicy* *Zolnierzy* do ich straży przydanych pozabiali, wpadli na tylną straż naszą, i postrach rzucili między *Kroatow*, którzy rozumieli, że *Armia* *Gła Buonaparte* z tyłu ich napada, *Nieprzyjaciel* korzystał z tej okoliczności, i bitwa mająca o losie *Mantuy* zadecydować, na jego stronę pomyślnie poszła, *Gł Alwinzi* był przymuszonym cofnąć się dla utrzymania komunikacyi z korpusem *Gła Davidovich*.

x Offenburg d. 6. Grudnia.

Wczoray *Austryacy* opanowali *Wyspę* nazwaną *Grande-tête de-Kehl*, i jedną *Fleżę*: mając te dwa stanowiska mogą z tyłu napaść okopy obozu *nieprzyacielskiego*. *Wzięcie* tej *Wyspy*, bardzo wiele ludzi *Francuzom* kosztowało: wielu potonelo. *Nieprzyjaciel* miał komunikacyą za pomocą pływającego mostu, który *Artylerya* *Austryacka* zruynowała, i ieden bat dostał się w ręce nasze. *Dziś* kanonada na *Kehl* tym iest

żywta, że ostatniey nocy 25. sztuk nowych *Armat* na baterye wprowadzano. Jest teraz 75. dział króre na przemianę grają.

x Manheimu 10. Grudnia.

Wczora *nieprzyjaciel* całkiem opuścił *Spirę*, przykazawszy *Magistratowi* bramy *Miasta* pozamykać. *Gł Hotze* ma mieć dziś konferencyą z *Głiem* *nieprzyacielskim* w *Maudach*. Wszakże mniemają, że *nie pierwszy Armistitium* nastąpi, aż *Kehl* nie będzie w ręku *Cesarzkich*.

x Leydy 15 Grudnia.

Na *Selsyi* zgromadzenia *Narodowego* *Batawow*, d. 13 Grudnia, *Deputacya* *morska*, komunikowała list *Obywatela* *Werhagen Metman*, w następujących wyrazach:

Równość, Wolność, Braterstwo.

Współ-Obywatele! Mam zlecenie od *Kontr-Admirala* *Lucas*, donieść wam niemłą nowinę o wzięciu *Eskadry* pod jego *Komendą* będącey, na brzegach *Przylądka* *Dobrey Nadziei*, d. 16 *Sierpnia*. Gdy nasza *Eskadra* wpłynęła d. 6. *rzeczonego* miesiąca, do *Odnogi* *Saldanha*, i zaczęła nabierać świeżey wody, pokazała się na brzegu *Armia* *Angielska* od 4 do 5,000 ludzi, do której *Okręt* nasz *Beltona* ciągle dawał ognia od 11. zrana, aż do 4 po południu. W ten czas stanęła przy wejściu do *odnogi*, iakaś *Eskadra* złożona z 8 okrętów liniowych, 6 fregat, i kilku mniejszych statków. Skoro nasi *maytkowie* postrzegli, że to są *Anglicy*, poprzypinali zaraz sobie do *kapeluszu* *kokardy* *pomarańczowe*, zawołali *Wiwat Dom Oranii!* i grozili *zabiciem* *Officerow*: *wdarli* się *gwałtem* do *magazynu*, podali na *rabunek* *wino* i *wódkę*, brali tyle ile mogli, *wszyscy* się, prócz *maley* *liczby*, upili, i zamiast *zostania* przy *swoich* *armatach*, opuścili je, i niechcieli *ślucać* *rozkazu* *Officerow*: przez co *Kontr-Admiral* *Lucas* widział się *przymuszonym* *kapitulować*; co nastąpiło d. 16 *Sierpnia*, D. 20 *wypłynąłem* z *odnogi* *Saldanha* na *Angielskiej* *Fregacie* zwaney *Moselle*, i przybyłem d. 2. *Listopada* do *Portsmouth* z *depeszami* pod waszym *adressem*. Dwa razy już pisałem do *Admiralicyi* w *Londynie*, ale dotąd *nie odebrałem* *odpowiedzi*, abym mógł *wyiechać*. Za moim *przybyciem*, uczynię wam *rapport* o *wszystkim*, ze *wszel-*

kiemi szczegółami — Zdrowie i Braterstwo! w *Portsmouth* 29 Listopada, 2 Roku *Wolności Batawskiej*. [podpisano] *Otto Verhaegen Metman*, Porucznik w Wojsku Mor-skim.

z *Livorno* 24. Listopada.

Podług listów z *Tulonu* 19. t. m. Admirał *Langara*, znajdujący się jeszcze w tym Porcie z 20 liniowymi Okętami i 10 fregatami, czeka na szczęście okrętów Hiszpańskich, które wkrótce do Portu tego z *Kartageny* zawinąć mają. Złączone potym floty, wynoszące 31. Okrętów liniowych, i 15 fregat. wyiść mają na morze. Okręt jeden Amerykański z *Boston* zawinawszy do naszego portu, uwiadomił, że o 45. mil od wyspy *Minorki*, widział flotę Angielską składającą się z 19 liniowych Okrętów, wielu fregat i innych statków, a płynącą ku wschodowi — Eskadra ta od nawałności znacznie ucierpiała. Wiele Okrętów utraciło swe mniejsze, a niektóre nawet i większe maszty. Kapitan tego Okrętu powiadał, że przed *Gibraltarem* kilka fregat tylko się znajdowało lecz widział przed portem *Kadix* 12 Okrętów wojennych, których niemógł poznać iakiego były Narodu. — Doszła tu wiadomość, że Anglicy zabrali Holendrom bogaty konwoj okrętów Kupieckich, na wysokości *Przyłądka Dobrey nadziei*.

z *Medyolanu* 6 Grudnia.

Gł *Buonaparte* jeszcze tu zostaje. Twierdzą, że Gł *Clarke* nie pojechał jeszcze do *Wiednia*. — Nie Publikowano żadnego doniesienia o operacjach wojennych, prócz 24, w którym donoszą o wycieczce *Feldmarszałka Wurmzera* Wiesz się rozchodzi, że 25 nową uczynił wycieczkę, która tak miała być pomyślna, że sprowadził sobie na czas nieiaki żywności — Od kilku dni znaczne tędy przechodzą posiłki do Armii Francuzkiej. — Piszą z *Genuy*, że Flotta *Francuzko-Hiszpańska* wyszła z *Tulonu* i przybyła pod *Livorno*, z Wojskiem do wylądowanie służącym. Lękano się ataku iakiego ze strony Anglików przeciw *Livorno*, którego Mieszkańcy, widząc słaby Garnizon Francuzki, oraz znaczne przygotowania do obrony, w wielkiej byli niespokojności. W. Xże był przymuszony wzmocnić Garnizon. Pakazuje się, że celem skombinowanej floty jest, nietylko zabezpieczyć to Miasto od wszelkiej napaści, ale jeszcze ścisnąć Anglików na wyspie *Elba*, a podobno nawet ich ztamtąd wypędzić. — Senat *Genueński*, dla wypłacenia Francji 4 milionów, ustanoił przymuszoną pożyczkę, do której są obowiązani Właściciele domów: nałożono 400,000 liwrow na Kościoły i Klasztory; nadto Cudzoziemcy posiadający majątek w tym Mieście, zapłacą 15 procentów.

z *Augsburga* 8. Grudnia.

To co Listy i Gazety Tyrolskiej głosiły o korzyściach otrzymanych przez Gł *Alvinzi* po dniu 21. Listopada, niesprawdziło się. Pewną dziś jest rzeczą, że niewziął *Werony* ani 16, ani 22 Listopada. General ten po bitwach 15, 16, i 17 udał się ku *Montebello*, z kąd 22 cofnął się do *Vincenza* i

Bassano, dowiedziawszy się, że Gł *Davidovich* był przymuszony opuścić *Rivoli* i udać się na *Ala* pod *Roveredo*. Gł *Alvinzi* miał potym uftną konferencyą z Gł *Davidovich*, poczym zaraz kilka Batalionów z korpusu *Quosdanovich* przeszło do korpusu *Davidovicha*, Mówią że Gł *Alvinzi* osobiście tym korpusem będzie Kommanderował. List z *Innsbruck* pod datą 30. Listopada pisze z tej okoliczności: zaczynamy bardzo się lekkać o nasze południowe granice: gdyż korpus Gł *Quosdanovich* czyni takie poruszenia, które okazują, że myśli cofać się, chociaż odebrał kilka Batalionów posiłku, które Gł *Alvinzi* przyśłał iemu pod Kommandą Gł *Schubirz*: w wielkiej jesteśmy obawie względem Fortecy *Mantuy*, ażeby nie była przymuszona ustąpić nie tak sile Armii Francuzkiej, iako raczey głodowi. —

z *Roveredo* d. 6. Grudnia.

Armia pod rozkazami Gł *Davidovich* zawsze jest w teyże co dawniej pozycji, w okolicy *Ala*. Wytypano mocne okopy w *Seravalo* między *Roveredo* i *Ala*, i żadney niema boiaźni, względem dalszych progresów Republikanów. Wszyscy mieszkańcy są uzbrojeni. Gdy pora roku coraz jest przykrzejsza, posłano kilka batalionów na leże zimowe, do okolicy *Trydentu*, które tak tam są rozłożone, iż zapierwczym znakiem, mogą stanąć na miejscach swego przeznaczenia. Gł *Alvinzi* zabawiwszy się nieiaki czas w *Ala*, powrócił do nas, znowu wczoraj wyjechał do *Tridentu*. Armia jego najbardziej jest skoncentrowana ze strony *Bassano*: wszelako *Padwa* i *Vincenza* są osadzone znaczny Korpusami. Francuzi rozciągają się aż do *Villanova*, *Lago* i *Caldero*: rozciągneli kordon wzdłuż *Adygi* aż do *Ronco* a ztamtąd do *Lenigo*. — Koło 700. ludzi wołuntaryuszów *Wiedeńskich* do *Botzen* przybyło. — Gł *Alvinzi* iedzie z tąd do *Ala*. *Davidovich* składa komendę. Arcy-Xże *Jozef* będzie kommanderował całą Armią Włoską, a Gł *Mack* jest mu przydany do pomocy w dyrygowaniu operacji wojennych. Ma tu przybyć 6. Grudnia 10,000. ludzi milicyi, która ma bronić wejścia do *Tyrolu*. Wszyscy powszechnie biorą się do oręża w naszych okolicach.

Od niższego *Renu* 15. Grudnia.

Zgodzono się tu na *Armistitium*, które zostało podpisane w *Newwied* 9. t. m. główniejsze jego warunki są te: *Newwied* zotanie przy Cesarzkich, a szaniec mostowy przy Francuzach, w każdym z tych miejsc 25. ludzi tylko będzie dla straży. Strona chcąca zerwać *Armistitium* 3. dniami drugą ostrzedz powinna. Wojska *Hollenderskie*, wracają się do *Hollandyi*.

z *Rastadt* 13 Grudni.

Zdaie się, że forteca *Kehl* bliska jest podania się. Komunikacya między nią i *Strazburgiem* uftala, gdyż Francuzi z przyczyny wielkiej kry na *Renie*. byli przymuszeni ściągnąć łyżwy mostowe, pod *Kehl*, a most na palach w znaczney części zepsutym został, przez co i ten stał się dla nieprzyjaciela całkiem nieużytecznym.